Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Jodenbreestraat 25
1011 NH Amsterdam

Postbus 1840
1000 BV Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 1840, 1000 BV Amsterdam

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 24 februari 2020

Onderwerp Aanpak binnenstad en Raadsadres 'Stop de gekte op de Wallen'

Geachte leden van de gemeenteraad,

De afgelopen anderhalf jaar heeft het college meerdere maatregelen getroffen om op korte termijn de ergste overlast in de binnenstad te verminderen, terwijl intussen maatregelen op middellange en een visie voor de lange termijn worden ontwikkeld. U bent hierover op verschillende momenten geïnformeerd. In deze brief melden we een aantal nieuwe maatregelen en leest u de stand van zaken van de maatregelen die op (1) korte termijn, (2) middellange en (3) lange termijn spelen. Tevens wordt in deze brief een eerste reactie gegeven op het raadsadres 'Stop de gekte op de Wallen' dat onlangs is ingediend.

1. Maatregelen korte termijn - Wallen en uitgaansbuurten
Er zijn sinds begin 2019 veel maatregelen getroffen om op korte termijn de ergste drukte en overlast aan te pakken. Hieronder van de belangrijkste maatregelen de stand van zaken en, indien aan de orde, de aankondiging van meer maatregelen in 2020.

1.1 Maatregelen rond politie, handhaving en hosts
Capaciteit politie en meer inzet op wijkteams
De inzet van handhaving en politie in Centrum is aan het veranderen. De politie kampt landelijk en dus ook stedelijk met een capaciteitsprobleem door structurele krapte, toegenomen werkdruk en verhoogde inzet op Bewaken & Beveiligen. De driehoek heeft daarom een aantal ingrijpende maatregelen op korte termijn moeten nemen. U bent hierover in een brief op 26 november 2019 geïnformeerd. Een van die maatregelen is het per 1 januari jl. stopzetten van het extra binnenstadoffensief team van de politie, dat sinds eind 2016 bovenop de reguliere wijkteams werd ingezet in de binnenstad. Intussen is bekend wat de concrete uitwerking hiervan is. De belangrijkste consequentie is, dat de inzet van 8 tot 10 politiemensen in de 11 vastgestelde diensten in de binnenstad komt te vervallen en dat er dus minder politie in de binnenstad aanwezig zal zijn.
Er staan echter ook enkele ontwikkelingen tegenover die de aanwezigheid van politie in de binnenstad moeten verbeteren. Zo is het districtelijk flexteam Centrum/Noord, dat met de invoering van het binnenstadoffensief tijdelijk was stopgezet, nu weer geactiveerd. Met ca. 15

medewerkers werken zij sinds januari vanaf de locatie Nieuwmarkt en zijn ze beschikbaar voor de basisteams in heel Centrum/Noord. Voor de Wallen, het Rembrandtplein en het Leidseplein betekent dit dat deze capaciteit bij toerbeurt ook daar kan worden ingezet op momenten waarop dat het hardst nodig is.

Opleidingsplek politie
Daarnaast worden dit jaar agenten in opleiding op het politiebureau op de Nieuwmarkt gestationeerd, die ook op De Wallen een deel van hun (begeleide) praktijkervaring kunnen gaan opdoen. Vanaf februari zijn dat er 25, in 2021 en 2022 oplopend naar 30 a 40. Effectief komt er hierdoor meer zichtbare politie op straat dan voorheen, al hebben de agenten in opleiding uiteraard niet alle bevoegdheden die de gediplomeerde agent wel heeft. Ook zijn zij inzetbaar binnen het gehele district Centrum Noord.

Inzet handhaving
Handhaving (op leefbaarheid) is tot 02.00 uur 's nachts en is in aantallen ten opzichte van het binnenstad offensief in 2019 toegenomen. Door de inzet tot 02.00 uur te organiseren, zijn er op de Wallen meer handhavers beschikbaar tot dat tijdstip. Dit geldt ook voor Rembrandt- en Leidseplein. Voor Centrum geldt wel dat capaciteit nog steeds een knelpunt is en er af en toe moet worden gekozen in welk gebied de inzet geleverd wordt. In het kader van het Masterplan Handhaving en Reiniging wordt gewerkt aan het meer structureel oplossen van knelpunten rond handhavingscapaciteit. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld.

Inzet hosts
Behalve handhaving en politie zijn op donderdag, vrijdag en zaterdag 22 hosts in het Wallengebied actief, en op vrijdag en zaterdag respectievelijk 18 en 12 in Rembrandtpleinbuurt en Leidsepleinbuurt. Zij hebben als taak om de drukte in goede banen te leiden en mensen aan te spreken op de regels. Ze werken nauw samen met politie en handhaving om overlast te verminderen en fungeren als belangrijke oren en ogen op straat om maatregelen goed te laten werken.

Verkenning wijksteunpunt op de Wallen
We verkennen of het mogelijk is, om in de houthandel van familie Schmidt een wijksteunpunt door en voor handhaving, hosts en politie te realiseren. Dit pand ligt aan de Oudezijds Achterburgwal in het hart van de Wallen Noord. Komende tijd wordt er een verkenning opgesteld waarin de invulling hiervan door gemeente en politie samen wordt uitgedacht. Streven is om het steunpunt in 2021 te openen. Het wijksteunpunt zal niet leiden tot meer capaciteit van politie, maar wel tot meer zichtbaarheid en focus op het Wallengebied.

Medio 2020 - opkomstlocatie handhaving dichterbij
De handhaving krijgt rond de zomer van 2020 een nieuwe uitvalsbasis op het Stadhuis. Voorheen was dit op de Daniel Goedkoopstraat, waardoor er veel reistijd tussen de opkomstlocatie en het centrumgebied was. Deze verplaatsing levert extra 'straattijd' voor de handhavers op.

Gezamenlijke acties politie, handhaving, hosts
We werken continu aan gerichte samenwerking tussen politie, hosts en (horeca)handhaving in het gebied. Dat doen we onder meer door in 2020 maandelijks een gezamenlijke actie te organiseren op belangrijke handhavingsprioriteiten als afval, alcoholverboden en overlast van dealers.

Top-X aanpak handhaving op overlastgevende bedrijven
In 2019 is de dossiergerichte top-X aanpak ontwikkeld voor de drie gebieden, waarbij notoir overlastgevende bedrijven gerichter worden aangepakt. In 2020 worden middelen vanuit het Masterplan handhaving en reiniging gebruikt om extra (specialistische) handhavers en juristen in te zetten, om overlast door horecabedrijven verder te verminderen. Komende tijd verkennen we of ook signalen rond verkeerd aanbieden van afval kunnen worden toegevoegd aan deze aanpak.

Uitbreiding alcoholverbod naar Wallen Zuid
Op basis van toenemende overlast door alcoholgebruik in de openbare ruimte op de Wallen Zuid, hebben we besloten om het alcoholverbodsgebied dat voor de Wallen Noord geldt, uit te breiden naar Wallen Zuid. Deze maatregel is van kracht per 1 maart 2020..

1.2 Campagnes
De gedragscampagne die begin 2019 is gestart rond de thema's afval, wildplassen, overlast voor de buren, fotograferen sekswerkers en alcohol, is afgelopen zomer uitgebreid met het thema vaaroverlast. De campagne heeft positief effect op het voorgenomen gedrag van bezoekers en helpt handhaving en hosts in de gebieden om mensen te wijzen op de regels die in het gebied gelden. Daarom wordt de campagne in 2020 gecontinueerd en mogelijk uitgebreid met het thema 'negeren van straatdealers'. Naast deze campagne gaan we ook door met de steun van de gemeente aan We Live Here (http://welivehere.amsterdam/), een campagne die voor en door bewoners van het centrumgebied wordt uitgevoerd, waarmee zij zichtbaarder maken dat ze in het gebied wonen. De campagne won eind 2019 de Galjaardprijs voor communicatie in het publieke domein. In 2020 is er meer aandacht voor het versterken van online communicatie over We Live Here.

1.3 Extra inzet vanuit de keten schoon
In het kader van het masterplan handhaving en reiniging wordt momenteel de laatste hand gelegd aan een nieuw pakket extra maatregelen waarmee de Wallen en de uitgaanspleinbuurten beter schoon moeten worden gehouden. In 2019 is in de zomer extra ingezet op de drukste plekken, de ervaringen daarmee zijn gebruikt als basis om in 2020 vanuit de keten stadswerken, THOR en afval en grondstoffen meer en beter afgestemd inzet te leveren. Voorbeelden uit dit pakket zijn het inzetten van extra wijkverzorgers, buurtconciërges en extra rondes afvalinzameling. Waar mogelijk gaan we ook inzet op passender tijden leveren: in het weekend en (steekproefsgewijs) in de nacht.

Parallel wordt dit jaar een meer fundamentele verandering onderzocht door anders om te gaan met het afvalregime, de wijze van afvalinzameling en de samenwerking van de keten.

1.4 Crowdmanagement uitbreiden Wallen
Dit jaar willen we het crowdmanagement op de Wallen uitbreiden. Tot op heden worden bij drukke stegen in het Wallengebied hosts ingezet die voor goede doorstroming zorgen en zo nodig (op aanwijzing van politie) voor tijdelijke afsluiting als de veiligheid daarom vraagt. In 2020 willen we dit crowdmanagement verder uitbreiden. We ontwikkelen een pilot om te onderzoeken of de druk in een groter deel van de Wallen verminderd kan worden door in een groter gebied crowdmanagement in te zetten, zodat onveilige situaties in het kerngebied minder optreden en de leefbaarheid verbetert. De pilot onderzoekt ook of hierdoor geen onwenselijke neveneffecten optreden. Parallel onderzoeken we wat er mogelijk is om nog verder in te grijpen (zie 2.4).

1.5 Varen

In 2019 is extra handhaving op het water (op warme dagen) gerealiseerd en dit zal in 2020 worden voortgezet. Dit heeft in de zomerperiode goede resultaten opgeleverd. Daarnaast is in 2019 het verbod ingegaan om (zonder vergunning) met meer dan 12 man op een boot door de grachten te varen.

1.6 Rondleidingen
Het is vanaf 1 april 2020 niet meer toegestaan om rondleidingen te geven op (onder meer) de Wallen rond prostitutieramen. Ook is de maximale groepsgrootte in heel Centrum verlaagd naar 15 personen en moet zogenaamde 'vermakelijkhedenretributie' worden betaald.

2. Maatregelen middellange termijn
Terwijl deze maatregelen voor de korte termijn hun beslag vinden, wordt op belangrijke thema's met de raad gesproken over de richting en mogelijkheden om verder in te grijpen op middellange termijn. Dit zijn bredere discussies, voor zover relevant voor de aanpak in de binnenstad willen we ze hier benoemen.

2.1 Prostitutiescenario's
Over het traject van de prostitutiescenario's heeft u op 18 februari jl. een brief ontvangen waarin de volgende zaken aan de orde komen: een verkenning van alternatieve vergunde werkplekken buiten de Wallen/Singel, een uitwerking van de consequenties van eventuele sluiting van ramen en aanvullende maatregelen voor het versterken van de positie van de sekswerker. Eén van de doelen waaraan de gekozen richting moet bijdragen is het verminderen van overlast op de Wallen.

2.2 Cannabismarkt en coffeeshops
Op 7 februari jl. ontving u een brief over mogelijke maatregelen om de cannabismarkt beter beheersbaar te maken. Hierin is ook nader in gegaan op de door uw raad op 23 januari jl. aangenomen motie over het D66 drugsmanifest en het onderzoek dat is uitgevoerd naar de redenen van bezoek aan de binnenstad, meer specifiek het Wallengebied. Uit dit onderzoek blijkt onder meer dat cannabisgebruik voor veel toeristen een belangrijke reden is om de (binnen)stad te bezoeken. We verkennen maatregelen die bijdragen aan zowel het oplossen van de achterdeurproblematiek, het scheiden van drugsmarkten , als het verminderen van de overlast door aantrekkingskracht van cannabis op toeristen.

2.3 Beleidskader horeca
Zoals aangegeven in onze brief aan uw raad van 18 december jl. ben ik ook bezig met de voorbereiding van een nieuw stedelijk beleidskader horeca en terrassen. Voor de binnenstad is dit thema relevant waar het gaat over de relatie met vergunningen, handhaving en openingstijden. Mijn bedoeling is het concept-beleidskader na de zomer met de raad te bespreken in de commissie AZ. Definitieve vaststelling van het beleidskader zou dan begin 2021 kunnen plaatsvinden. Om maatregelen definitief te laten ingaan, wordt vervolgens de APV hierop aangepast. Het beleid zal tevens invulling geven aan de beoordelingsregels voor horeca in het Omgevingsplan.

CONCEPT

2.4 Aanpak straatdealers
In het programma Weerbare Mensen, Weerbare Wijken is aangekondigd dat er nader onderzoek naar straatdealers van (nep)drugs wordt gedaan en maatregelen worden voorbereid. Vóór de zomer verwacht ik u hierover nader te kunnen informeren.

2.5 Onderzoek naar reguleren toegang tot de Wallen
In het onderzoek onder bezoekers naar hun redenen voor bezoek van de Wallen (dat u op 9 februari jl. heeft ontvangen) hebt u kunnen lezen dat aan bezoekers ook is voorgelegd of zij de Wallen zouden blijven bezoeken als de toegang zou worden gereguleerd of belast. Een dergelijke ingreep zou fysiek middels toegangspoorten of op andere wijze moeten worden uitgevoerd. De komende tijd willen we, aanvullend op het steviger inzetten op crowdmanagement (zie 1.4), laten onderzoeken wat een dergelijke maatregel voor invloed kan hebben op de mate van overlast op de Wallen.

2.6 Winkeldiversiteit
Handhaving op het bestemmingsplan winkeldiversiteit gaat onverminderd door. De straatgerichte aanpak winkeldiversiteit heet nu straatgerichte aanpak 'aantrekkelijke winkelgebieden'. De aanpak richt zich ook op onderwerpen als schoon en heel en geldt in 17 straten. In een aantal straten geven onderzoeken de BIZ-en aanleiding om een visie te ontwikkelen voor hun straat, bijvoorbeeld voor de Utrechtsestraat en de Haarlemmerbuurt.
De ondernemers op de Wallen hebben zich verenigd in een BIZ: de BIZ Burgwallen.
In de Vijzelbuurt hebben de ondernemers en de pandeigenaren zich gezamenlijk verenigd in een BIZ. In de Spiegelbuurt is de ondernemersvereniging ook een BIZ geworden.

2.7 Vakantieverhuur
In het coalitieakkoord wordt in de paragraaf Balans in de Stad aangekondigd dat de leefbaarheid en toeristische draagkracht in wijken structureel gemonitord zullen worden. Hier wordt op dit moment door OIS uitvoering aan gegeven. De resultaten van de eerste monitoring worden in eind deze maand verwacht en worden geagendeerd voor commissie FEZ op 16 april 2020. De uitkomsten van deze monitor zullen gebruikt worden voor de besluitvorming over een verbod op vakantieverhuur in bepaalde wijken.

3. Aanpak binnenstad
Op 10 oktober 2019 is in de Beurs van Berlage de 'Visie op de binnenstad van Amsterdam 2040' van hoogleraar Zef Hemel gepresenteerd. De raadscommissie AZ heeft deze ter kennisname ontvangen. Naast de maatregelen op korte termijn en de maatregelen die voor de middellange termijn worden voorzien, werkt het college momenteel deze visie uit tot een Aanpak Binnenstad. Hierin staat onze ambitie de binnenstad ook in de toekomst een prettige plek te laten zijn voor alle Amsterdammers, terwijl we ook in staat zijn de vele bezoekers welkom te heten. Ons voornemen is u hier in april nader over te informeren. Vervolgens zal het gesprek hierover gevoerd worden met de samenleving.
De verwachting is dat rond de zomer een gedragen plan aan de gemeenteraad kan worden voorgelegd waarin een concreet toekomstbeeld van de binnenstad staat geformuleerd met bijbehorende maatregelen.

CONCEPT

In de Aanpak Binnenstad wordt een beeld geschetst van de binnenstad van de toekomst die de groei van de Amsterdamse bevolking en van het aantal bezoekers kan opvangen. Dit beeld wordt verder uitgewerkt in een vijftal ontwikkelrichtingen:

- Leefbaarheid: het realiseren van een binnenstad waar het prettig wonen, werken en recreëren is.
- Openbare ruimte: de openbare ruimte zo inrichten en onderhouden dat bestemmingen in de binnenstad goed bereikbaar zijn en dat er een prettige verblijfskwaliteit is op pleinen en in straten.
- Economie: het tegengaan van de economische monocultuur die delen van de binnenstad nu overheerst en het bevorderen van een divers winkelbestand en horeca aanbod.
- Wonen: het bevorderen dat de binnenstad een prettige woonbuurt blijft en toegankelijk is voor alle inkomensgroepen en huishoudenssamenstellingen.
- Cultuur-historische waarde: een moderne binnenstad waarin de bijzondere ontstaansgeschiedenis en ontwikkeling onderdeel zijn van de identiteit.

Per ontwikkelrichting zal een maartegelenpakket worden voorgesteld waarmee de doelen kunnen worden gerealiseerd.

4. Raadsadres Stop de Gekte op de Wallen

Onlangs hebben bewoners en actiegroep 'Stop de Gekte' een raadsadres ingediend. Hierin tonen zij klip en klaar aan hoe onleefbaar het is geworden op de Wallen. Bewoners voelen zich beperkt in hun bewegingsvrijheid, blijven liever binnen dan de straat op te gaan of vluchten in het weekend juist weg naar elders. Op straat heerst een sfeer van wetteloosheid door schreeuwende, dronken, kotsende en pissende mensen. De buurt verloedert, mede door de grote hoeveelheden zwerfafval die toeristen achterlaten: etensresten, patatbakjes, lege blikjes en andere verpakkingen, vaak afkomstig van laagwaardige winkels en horeca. Bewoners van de Wallen worden hier dagelijks mee geconfronteerd. Dit alles leidt tot een gevoel van vervreemding, ergernis en boosheid. Bewoners leiden aan slaaptekort en stress die hun gezondheid kunnen schaden.
Het is duidelijk dat het water de bewoners tot aan de lippen staat en dat nu ingrijpen noodzakelijk is. Zij geven hiervoor veel concrete oplossingen, die stuk voor stuk herkenbaar en uitvoerbaar zijn. Deels zijn het voorstellen voor maatregelen die al worden uitgevoerd of voorbereid, vaak zijn het juist versterkingen van deze aanpak. De bewoners stellen dat de kracht van de maatregelen zit in de combinatie van meerdere maatregelen in één geïntegreerde aanpak. Dit kunnen we alleen maar beamen. De voorstellen worden daarom opgenomen in de Aanpak Binnenstad, waarin specifieke aandacht zal zijn voor een zo concreet en snel mogelijke versterking van de aanpak op de Wallen.

Wij vertrouwen erop u op deze wijze voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders, mede namens de stadsdeelvoorzitter Centrum,

CONCEPT

Femke Halsema
Burgemeester

Peter Teesink
Gemeentesecretaris

CONCEPT